

Ms. x.

171

87

Q. D. B. V.

CONTROVERSIAM RECENTISSIMAM HISTORICAM
AN

CIRCUMCISIO
AB ÆGYPTIIS AD A-
BRAHAMUM FUERIT
DERIVATA?

A JO. MARSHAMO Anglopotissimum,
& JO. SPENCERO motam

examinat, eamque

Benevolo SUPERIORUM Consensu

In illustri Academia Rostochiensi

PRÆSIDE

VIRO PLURIMUM REVERENDO, EXCELLENTISSIMO
ET AMPLISSIMO,

DN. M. ZACHAR. GRAPIO,

ss. Theol. Ddo dignissimo, Physices & Metaph. Prof.
publ. ordinar. celeberrimo, ad D. Jac. Cathedral.

Archidiacono vigilantissimo,

DOMINO PATRONO ET PRÆCEPTORE SUO,

omni obsequii cultu prosequendo,

AUCTOR ET RESPONDENS

DAN. JOACH. MAKE, Wismar. SS. Theol.

& Phil. Stud.

IN AUDITORIO MAJORI, horis consuetis

Ad diem 1. Novembr. Anni M. DC. XCIX.

publicæ placidæque ventilationi exponit.

Rostochii, Typis JAC. RICHELII, Ampl. Sen. Typ. Anno 1709

1700

L. K. 26   *a. XLII. 81.*

Coll. diss. A
42, 81

T72

Quod DEUS Bene Vertat!

P R A E F A T I O .

DE Circumcisionis, in V. T. usitatæ, origine variæ variorum reperiuntur sententiaæ. Sunt enim, qui eam ab ipso Adamo, communi generis humani parente, derivandam esse censem, ut pote Turcæ, quippe qui, teste Schweigero Itiner. l. 2. c. 56. animali quandam, nullisque literarum monumentis innixam tradunt fabulam. *Adamum* aempe in Paradiſo tempore quodam ex admiranda corporis sui venusti structura, quam oculis perlustraverat, summam percepisse delectationem. At viso libidinis membro, naturaq; ejus considerata, metuisse, ne lascivia hujus membra eximia corporis venustati aliquando maculam adspiceret haud exiguam. Quare ut huic malo occurreret, totum membrum confessim absindendi cepisse consilium. Verum Gabrielem, à DEO missum, propositum ipsius impeditivisse, addito mandato, ut supremam tantum hujus membra partem præscinderet. Atque circumcisionem, hac ratione introductam, in alios postea propagatam fuisse. Vid. Joh. Lund, in dem öffentl. Gottesdienst der alten Hebräer / Cap. 71. p. 1374. Sed hæc æque ridicula & lubrica esse, ac illa Beverlandii & J. B. du Helmont somnia de *Adami congressu libidinoso cum Eva*, in quo primum ipsius peccatum collocant, non potest latere illum, qui S. literas vel à limine tantum salutavit. Quomodo enim is, qui in justitia & sanctitate veritatis erat creatus, Epb. IV.14. & in summa qualitatum tam superiorum, quam inferiorum harmonia conditus, viribusque omni malo resistendi instrutus, potuit sibi in statu innocentiae de involuntario & inopinato in peccatum lapsu metuere? His Turcis adjungendi sunt nonnulli Hebrei, qui statuunt, *Adamum* quidem seipsum non circumcidisse, sed circumcisum in primæva creatione esse productum. Et huic adjungunt 6. alios, qui sine præputio in lucem editi sunt, ceu refert hoc ex Jelammedenu celeberri-

mus Buxtorffius in Lex. Talmud. p. 1174. cuius tamen rei nihil se habere in sua editione Job. Christoph. Wagenseilius in Excerptis Gemarae not. 9. n. 28. Cap. I. in Sota testatur. R. Gedalja in Schalsch. Hack. p. 6. ex R. Nathanis Pirke recenset, numero fuisse 14., quibus haec accidit felicitas, ut sine praeputio nati sint. Fuerunt autem Adam, Setb, Noah, Sem, Melchisedecb, Jacob, Joseph, Job, Bileam, Samuel, David, Jeremias, Serubabel. Verum cum hic tantum numerentur 13., Mosen omissum esse, existimat Wagenseilius l.c. - Exponit quidem Buxtorffius in Syn. Jud. Cap. IV. p. 112. fieri nonnunquam posse, ut nascantur circumcisi, glandem membrum reiectam habentes, ac si circumcisi essent, λεπόδεσμοι. Qui quidem ut ceteri, non circumciduntur, extrabendus tamen, ipsis est levi incisione sanguis fæderis circumcisionis. Quomodo vero idem de Adamo, aliisq; possint adstruere, sane non video, cum nec vola nec vestigium in antiquissimo S. literarum codice hac de re occurrat, nec ex aliis probatis literarum monumentis id confirmari queat? Ne vero in recensendis de circumcisionis origine opinionibus simus prolixiores, properabimus potius ad eam controversiam, quæ recentiori aetate hac de materia in Anglia fuit agitata. Ubi nonnulli afferere conantur, Circumcisionem ex impuro Ægyptiaco cultu suam habere originem, ex eoq; Divino iussu ad Hebreos dimanasse. At cum haec nova sententia gravissimis exposita sit consequentiis, quæ Dei gloriam & majestatem, ceremoniarumq; & institutorum divinorum sanctitatem maxime laedant, operæ erit pretium, ut eam pro modulo virium nostrarum examini modeste subjiciamus. Tractabimus autem hanc questionem ita, ut in primo capite Historia bujus controversie representetur, in secundo vera sententia defendatur, in tertio falsa refutetur. Quod dum facimus, à Te, L.B., obnixe petimus, ut hoc qualcunq; specimen lerena adspicias fronte, atq; æqui boniq; consulas: & si alicubi erratum fuerit, nulli dubitamus, quin veniam sis daturus. Interim Deus I.O, M. nostris cœptis gratia sua benigniss.

173

gnissima adspiret, & calamum linguamque nostram dirigat, ut
veritatem scribamus, defendamusque. Amen!

CAP. I.

HISTORIAM HUJUS CONTROVERSIÆ
REPRÆSENTANS.

§. I.

Quod historiam hujus controversiae concernit, D. Job. Marsbamus, Anglus, Eques auratus, librum, cui titulus est: *Canon Chronicus, Ægyptiacus, Ebraicus, Græcus, & Disquisitiones*, Anno 1672. primum Londini in fol. in lucem prodidit, in quo non *Cronologiam* tantum luculenter exponit, verum etiam ritus *Ægyptiorum, Hebraeorum & Græcorum antiquos*, multaq; historiæ antiquitatis reconditissima ex literarum monumentis, posteritati commendatis, erudite enucleat. Non est quidem hic liber plane contemnendus, cum non vulgarem prodat diligentiam & eruditionem. Verum sententia quædam singulares, quæ non nisi ex novaturiente profluxisse ingenio videntur, labem quandam huic intulerunt operi. Quare recte de eo Hermann. Witsius, qui Marsbami opinionem sub examen revocavit, in *Ægyptiacis Lib. I. Cap. I. p. I. seq.* ita judicat: *Ult in humana rebus nihil ex omni parte beatum esse solet, ita nec pulcherrimo huic operi suos deesse natos videoas. Id sibi nobilissimus Autor suo quodam jure sumvit, ut relicta aliquoties frequenti regiaque via per devios tramites, veluti animi causa expatietur: Ubi contingit, in eas ipsum opiniones incidere, que, ut eruditæ videantur, non tamen æque pie sunt, neque ad sacratissimæ religionis nostræ decus bonoremque admodum comparatae. Huic calculum suum adjiciunt Lipsienses, qui in Actis Erud. An. 1684 Mens. Maj. p. 214. Non sine applausu, inquiunt, à doctis exceptus hic liber est, vastam & reconditam, quam ubiq; spirat, eruditionem non immerito veneratis, sed ita tamen, ut nec navi, pulcherrimo operi passim adspersi, lectorum oculos subterfugerint, & quædam nimio novitatis studio profanius ab Autore, quam par erat, & Christiano forsitan*

A 3

b0-

*homine dignum, dicta ac tradita piis mentibus fuerint improba-
ta. Nec hoc is, qui Marsbamum Lipsi & Anno 1676. in Quarto recu-
dendum curavit, qua ex editione citavi paginas in hac Disputa-
tione occurrentes, in prefatione huic libro praefixa, subtitet, si-
mulq; de eo caute legendo lectorem admonet. Non dissimulan-
dum, ait, contigisse illustri Viro, quod contingere iis solet, qui supra
vulgaris sapiunt, ut novas subinde ac singulares opiniones sectare-
tur, iisq; fulciendis S. etiam Scripturæ loca quedam in novum sen-
sum infleceret: Sic fieri solet, ut in scrutinio S. literarum nimis
curiosam adhibendo diligentiam & emungendo texum, san-
guinem quis potius, quam succum exprimat, ut in simili mate-
ria de Coccejo loquitur Magnif. noster Patronus & Praeceptor
omni filiali observantia ætatem colendus, Dominus Doct. Fecht.
in Coll. Hist. Eccl. Sec. XVII, §. 23.*

§. 2. Summa sententia ipsius eo tendit: Deum, cum popu-
lum suum perfrictæ frontis & rituum receptorum tenacissi-
mum ab idololatrico cultu, aliisq; quibus in Ægypto, illustri il-
la superstitionis schola, adhaerat, pravis moribus esset revoca-
turus, non omnes ritus, in Ægyptiaco cultu usitatos, abrogasse,
sed multos, quanquam emendatos, velut συγκαταβάσει tole-
rasse, inq; album suorum sacrorum transtulisse. Verba ipsius
hæc sunt, quæ leguntur Sec. IX. p. 154. Ex S. literis cognoscimus,
Ebræos diutinos fuisse Ægypti incolas: illos autem mores Ægyptios
non penitus exuisse, sed mansisse aliquas discipline Ægyptiacæ & re-
liquias non immerito suspicari possumus. Multæ Mosis leges ex an-
tiquis moribus. Quicquid verum Numinis cultum impediret, stri-
cte interdicitur. Moses plerosque Ægyptiorum ritus abrogavit,
quosdam immutavit, quosdam permisit, imo jussit. Istarum re-
rum Ægyptiacarum adiutoriæ in iis maxime cernitur, que ad
Hebraicas proprius accedunt. Et p. 189. Ægyptii ut πολιτεία, ita &
religione gentes ceteras precesserunt: eorum ritus ad alios popu-
los translati, etiam ab Hebreis (non sine emendatione forsitan) usur-
pati sunt. Hinc Tempa, Tabernaculum, Festa, Sacrificia, Hirsi
emis-

emissarii & vaccæ rufæ ceremonia, Sabbatum, lotiones crebræ, aliæq; sacrae Ceremoniæ suam habent originem, imo ipsa quoque Circumcisio. Ita enim Secul. V. p. 74. de ea loquitur : *Apud Ægyptios circumcidendi ritus vetustissimus fuit, & aπ' αρχῆς ab initio institutus.* Quod deinde probat testimoniiis Herodoti, Diodori Siculi, aliorumque.

S. 3. Ab hac Marshami sententia nisi plane stet, ad minimum tamen ab illa non abhorre creditur Job. Spencerus, Th. Doct. Ecclesiae Eliensis Decanus, & Collegii corporis Christi apud Cantabrigenses Prefectus. Edidit hic librum in fol. Anno 1685. Cantabrigie, qui titulum in fronte gerit : *De legibus Hebreorum ritualibus & earum rationibus.* Vastum opus est, & Autoris variam profundamq; eruditionem, ingenium in abdita quæque penetrare cupidum, acerrimumq; judicium undique spirans, ceu judicant Lipsiens. in Act. Erud. Anno 1686. p. 113. At easdem fere, quas Marshami *Canon Chronicus*, in se complectitur hypotheses : Deum sc. populum Israëliticum, in Ægypto educatum, ejusque institutis addictissimum, non repentina aliqua vi, sed methodis honeste fallacibus & lentis gradibus sub externa veteris specie ad novum cultum perducere studuisse, more Politorum, qui axiomatis hujus : *Arcanum novi status imago antiqui*, haud ignari, res plane novas sub veteri & antiqua forma introducere solent, cum hæc lenis & quasi insidiosa methodus magnam sapientiæ speciem præseferat, & ingeniiis humanis apprime sit accommodata, è contrario vero præceps mutatio rituum legumque multas pariat rixas motusq; varios. Vid. L. 5. C. 2. Sect. 4. p. 28. seqq. Vel quemadmodum prudens Pater, cum filium suum amore meretricis inflammatum & voluptatum illecebri irretitum videt, uxorem ei longe eximia corporis specie & decore habitus pretioso insignem dat, ut hujus amore captus, fucatam ad blandientis meretricis formam ex animo abjiciat : Sic Deus mori & ruditati seculi blande & sapienter se accommodaturus, filiis suis, idololatrico Ægyptiorum cultui de-

deditis, ritus pari magnificentia & splendore instructos suppedavit, ut meretriciam cultus Ægyptiaci pulchritudinem repudiarent, & iis artibus ad salutem, quibus olim ad perniciem, ducerentur. Vid. l. 3. Cap. 8. Sect. 4. p. 80. Non nostrum fert propositum, ut hanc hypothesisin specialiter examinemus; ablegabimus itaq; B.L.ad Clar. Wits. l. 3. c. 14. Ægypt. Nos brevem & justam addemus censuram, qua eam notavit Magnif. Dn. D. Fetbt. in Syllog. Disp. 34. Thes. 7. Profana & impia est Job. Spenceri opinio, Deum ineptos rudesq; Gentilium ritus in leges suas cooptasse, ut eo facilius Israëlitæ & Gentiles ad veriorem religionē adducerentur.

§. 4. Controversiam de Circumcisionis origine Lib. I. Sect. 4. Cap. 4. p. 27. ita proponit: Magna quidem securitate creditum esse, Abrahamum hujus ritus caput & fontem fuisse, eumq; ab illo præcipue per Iismaëlis & Keturæ filios ad gentes profanas propagatum. At contrariam sententiam veteribusq; quibusdam, imo Autori cuidam nupero placuisse, Circumcisionem sc. Judaicam proxime quidem à Mose & Patriarchis, remote vero ab Ægyptiis aut Gentilibus paulo antiquioribus (jussu tam divino) profluxisse: Se vero nolle Judicis partes in re tam sacra & perplexa sumere, sed velle argumenta pro utravis parte militantia in medium proferre, ut lectori integrum sit omnia probare, & quod rationi maxime consonum videtur, retinere. Arbitrantur autem Viri, fama & eruditione celebres, Spencerum nihilominus privatim sententiaz Marshami hac quoque in parte favisse, cum in Indice rerum & verborum, quæ in primis duobus libris continentur, hæc legantur verba: Israëlitæ ab Ægyptiis Circumcisionem Deo autore babuerunt. Vid. Jo. Van der Weyen in Dissert. Spenceri de Hirco Azazel excussa §. 228. in Variis Sacris p. 342. Confirmare etiam hanc de ipso suspicione languor ille, in refutandis argumentis contrariis satis conspicuus, putatur. Quemadmodum solent isti facere, qui privatim opinionem quandam singularem fovent, quam publice profiteri erubescunt, ut argumenta in contrarium par-

tem

175

tem prolata, quanta possunt virtute instructa proponant, frivolas vero & infirmas iisdem adjungant responsiones: Id quod etiam de *Julio Cæs. V. anno* relatum legimus: Vid. sæpius laudatus *Dn. D. Fecit. in Comp. Theol. C. 3. §. 22. & Coll. privat. Loc. de Deo*, §. 1. Ita quoq; Spencerus hic fecisse creditur, dum adducto *Herodoti* testimonio sic respondet: *Hunc nodum Montacutii nostrè verbis solvere, vel saltem secare valeamus, quia ea solent secari, quæ solvi plane nequeant.* Deinde cum allegatam *Hieronymi sententiam: Omnes Judeorum ritus originem à gentium ruditate traxisse*, modeste carpens, hanc reddat rationem satis frigidam: *Nam ægre creditur, Circumcisionem, Sabbathum, festum Paschatos huic origini esse tribuenda*, opinionem suam satis prodere videtur, quia id, quod ægre creditur, non prorsus sic incredibile & ab omni fide alienum, sed creditur aliquo modo, quanquam ægre. Præterea, quia Sabbathum, quod Gentilium ruditati tribuendum esse h. l. non vult, eum tamen in finem datum esse, expresse dicit, l. 1. Sect. XI. C. 4. p. 63. seq. Ut Deus instituta sua seculi mori & ruditati (qualicuit) accommodaret: Ideo de circumcisione quoq; ipse alium, quam quem verbis exprimat, sensum habere censemur.

CAP. II.

VERAM SENTENTIAM SISTENS ET PROBANS.

§. I.

Voces in Titulo occurrentes erunt facillimæ, & quemadmodum putaverimus, à quovis lectore primo statim intuitu intelligentur. Hinc circa earundem onomatologiam hac vice prolix non erimus, sed tempus spatiuumque lucratuti, nos statim ad statum controversiæ accingemus.

§. 2. Quoad statum vero hunc controversiæ notamus, non quæri hic (1.) de *Idolatria & superstitione*, ex *Ægyptiaco cultu* ab *Hebræis* hausta, quam Deus nunquam approbavit, sed de circumcidendi ritu. (2.) Non de *circumcisione impropria auris, oris & cordis*, nec quæ sit in *arboribus*, de qua vid. *Pirke R. Eliezer*

B

C. 29.

C. 29. p. 65. edit. Vorstii conf. & Raymund. Pug. Fid. Part. 3. Disp. 3.
C. 1. p. 784. edit. Lipsiens. Spanbem. in Dub. Evang. Part. 2. p. 558.
sed propria & corporali. (3.) Non de toto actu Sacramentali,
qui apud Gentiles, cum eorum circumcisio verbo divino &
promissione, gratiam sanctificantem conferente, fuerit desti-
tuta, exulavit, sed de sola tantum praeputii præcisione. (4.)
Non, utrum post institutionem divinam apud Gentiles fuerit in
usu, sed an fuerit ab initio ante tempora Abramis ab Aegyptiis
usurpata, ab iisq; ad Abrahamum, Hebreos & ad alias gentes de-
rivata. His præsuppositis, jam dico: Circumcisio non ab Aegy-
ptiis ad Abrahamum aliasque gentes est derivata, sed cum Abra-
hamo primum cœpit.

§. 3. Probatur nostra sententia (1.) ex Institutione circumci-
sionis, ab ipso Deo facta Gen. XVII. 10. Exponitur hic novum ali-
quod & plane singulare fœdus, quod DEUS cum Abrahamo
ejusq; posteris aucto. mundi 2048. secundum Schraderi Tab. Chron.
& ætatis Abramis 99. iniit, ut nempe omnis mas die 8. cir-
cumcideretur. Non est, ut pluribus hoc dictum deducamus,
cum orium hic nobis fecerint B. D. Seb. Schmid. in Tract. de Cir-
cumcis. p. 166. & B. M. Christian. Lofkervitz tribus Disp. Philolog.
Wittebergæ habitis anno 79. de Circumcisione Judæorum, aliquæ.
Nullam vero Deus habuit causam, cur hunc circumcidendi ri-
tum ab Aegyptiis mutuaretur. Nec enim Abramus, fidelissi-
mus Dei servus, tetricas Aegyptiorum nänias tanta imbiberat
cupiditate, ut ab iisdem abduci plane non potuerit, nisi DEUS
hujus ceremoniæ indultu ipsi velificaretur, id quod de Hebræis
sequioris ævi afferunt Marsbamus & Spencerus. Verum cum
solius Dei voluntatem & nutum diligentissime semper sit secu-
tus, non nisi divino mandato induci potuit, ut circumcisio-
nem, non ex corrupto cultus Aegyptiaci fonte, sed divinae sapi-
entiae penu profluentem, in se susciperet. Conf. & hic contra
Marsbamum Sam. Basnage in Exerc. Historico-Critic. p. 119. Re-
gerit è contrario Marsbamus p. 75., ex hoc loco non probari,

Abra-

Abrahamum primum hominum fuisse circumcisum, proinde
 Originem falsum dixisse existimat, qui Celsus ita respondit. Verba
 ipsius hæc sunt : *De circumcisionis origine objecerat Celsus : Ju-*
dæos, ἀπὸ Αἰγυπτίων αὐτὸς εληλυθέναι, eam ab Ægyptiis mutuas
fuisse. Respondit Origenes, Mosen dixisse, περιτεμῆσαι περῶτον
ἐν ὁρθῷ ποιεῖ τὸν Αβραὰμ, Abrahamum primum mortalium cir-
cumcisum fuisse. Quod tamen in lib. Gen. c. 17. non legitur. Et
Spencerus, distinguendum esse autem inter circumcisionem,
quatenus est fæderis divini signum, qua ratione eam à Deo ha-
bere originem, vi adducti loci concedit, & quatenus est stigma
corporeum, puritatis species, fœcunditatis medium aut morbi an-
tidotum, & hac ratione ab Ægyptiis esse arbitratur. Quemad-
modum & Iris fuit ante Diluvium, & tamen post illud à Deo in
fæderis signum posita? Verum respondetur (a.) distinguendo
inter id, quod legitur κατὰ τὸ πντὸν, & κατὰ τὴν διάνοιαν. Quan-
quam non expressis verbis extet, Abrahamum περῶτον ἐν τοῖς ὁρ-
θῷ ποιεῖ πρæputii amputationem sustinuisse, tamen id bona
consequentiā fluit exinde, quod Deus Abrahamo ipsiusq; poste-
ris circumcisionem mandaverit. Jam vero ne probabile qui-
dem est, Deum sanctissimum ex impuro Ægyptiorum cultu
ritus in suam introduxisse Ecclesiam, id quod in sequentibus §§.
pluribus confirmabimus. (β.) Adhuc est in quæstione, utrum
circumcisio sub hac posteriori ratione apud Ægyptiacam
gentem ante Abrahāmi tempora viguerit. Quod cum firmissi-
mis non probatum fuerit argumentis, non est, ut nude hoc
tantum afferatur. Quin (γ.) fidem superat, Ægyptios, quan-
quam sapientissimos & eruditissimos, in hunc tamen finem,
plane frustaneum excogitasse circumcisionem, ut ea insignem
corpori inferret puritatem, fœcunditatem promoveret, mor-
bosq; depelleret. Etenim an circumcisi per circumcisionem
quoad corporis puritatem præputiatis fuerint puriores? an
fœcundiores? an lepra non infecti? an circumcisionis sanitatem
conservavit integrum? Quis hoc crederet? cum nullo id pro-

betur firmo argumento. (§.) Ab *Iride*, tanquam re naturali nec à Gentilibus commaculata, ad ritus ab Ægyptiis excogitatos, in eorumq; sacris usurpatos N.V.C. Ad ritus vero, in cultu suo usitatos, illos quoq; circumcisionē retulisse, ex eo liquet, quia nemini, nisi admissa prius circumcisione, ad Myticam suam Philosophiam aditum concesserunt. Unde & Pythagoras, nonni si ab ipsis Sacerdotibus circumcisus, ad eam penetrare potuit. Quod neque Spencerus p. 20. l. i. neq; Marsbamus p. 74. negant, statuentes, Circumcisionē fuisse initiationis ceremoniam. Verum utrumne Deus hanc initiationis ceremoniā, si ab iis fuisset inventa & in cultu ipsorum corrupto adhibita, salva sua sapientia & sanctitate ab illis potuerit mutuari, postea videbimus.

§. 4. *Christus Servator generis humani nos magis magisque in nostra confirmat sententia*, dum initium circumcisionis non Ægyptiis, sed Patribus adscribendum esse, docet Job. VII. 22. Μωσῆς δέδωκεν ὑμῖν τὴν περιτομήν, ἔχοτε εἰν τῷ Μωσέως ἐτί, ἀλλ' εἰν τῷ πατέρων. Dicitur ibi Moses nobis dedisse circumcisionem, non quidem αὐτογάλογον, s. ex propria autoritate, sed tanquam internum Dei, quemadmodum etiam alias vocem δέδωκε, de Ministerio Mosis in promulgatione legis divinæ usurpatam, invenimus Job. I. 17. VII 19. Deinde non opponitur h. l. circumcisione, quæ est ex Moſe, ei, quæ est ex Patribus, ut Spencerus putat, qui ideo distinguit inter circumcisionem Abrabamicam & Mosicam. Vid. Magnit. Dn. D. Fecbt. Syll. Disp. tbeſ. 4. Disp. 36. Sed tantum insinuatur circumcisionis prima institutio, & ejus repetitio à Moſe in Scripturam relata. Hinc dicitur εἰν τῷ πατέρων, quæ tamen particula non causalitatem, ac si Patres eam ex propria autoritate invenissent, sed tantum initium indicat, quod nempe circumcisione initium suum sumserit à Patribus de cuius particulari usu, vid. B. Glass. in Philol. S. p. 790. Credibile est, Christum h. l. non retinuisse, si initium circumcisionis altius potuisse repeti, quia alias excipiendi dedisset ansam.

§. 5. Probatur (II.) ex Sapientia & Sanctitate divina, ab omni im-

impuritate abhorrente, cui plane non est consentaneum, ut ceremoniaæ, in Diaboli honorem excogitatæ, variisq; superstitionibus commaculatæ, in verum vivi Deum cultum admittantur. Num enim Deus, qui est inexhaustus divinæ sapientiæ fons, tanta laboravit consiliorum penuria, ut divini fœderis sigillum ex intimis idololatriæ visceribus petere debuerit? an is, à cuius nata & imperio omnia pendent, non potuit propria invenire instituta, quæ populo suo tradere? an potuit, salva sua sanctitate, id, quod ex corrupto Ethnicorum cultu profluxit, imo Dæmonis ingenio suam debet originem, in suam transferre cultum? Quid? quod ex sacris literarum monumentis passim apparet, summo semper odio Deum Gentilium ritus esse persecutum. Non semel enim prohibuit, ne Israëlitæ fœdus cum Ethnicis pangerent, neq; ex sacris ipsorum aliquid adsciscerent, neque mores eorum ulla in re æmularentur, *Lev. XVIII, 2.3.4.* Quin eorum aras jussit destrui, statuas confringi, lucos succudi, sculptilia comburi, ne quædam profani cultus incitamenta maneret reliqua, *Deut. VII, 2. seqq. Deut. XII, 30.31.* Et quidni abhorret ab eorum institutis, cum fœda superstitionis labe ubique fuerint adspersa. Quod adeo verum est, ut nec ipse Spencerius in dubium id revocare audeat *I. 2. c. 4. In sacro codice, inquiens, sepe cantum est, ne Israëlitæ ad Ægypti semi-tas deflecterent, ne in Ægyptum descenderent, neque iis quicquam commercii cum Ægyptiis intercederet: inde vero facile collendum, nibil Ægypti moribus & institutis corruptius, & à vera sapientia remotius fuisse vel seculis illis antiquissimus.* Hæc cum ita sint, quis crederet, Deum, qui omnem impuritatem detestatur, tantam ex ritibus, in Ægyptiorum cultu usitatis, percepisse delectationem, ut eos & sacris suis infereret. Excipit vero ad hoc de Sanctitate divina desumptum argumentum Spencerus *I. 3. C. 12. Diff. I. p. III. hujusmodi ratiunculis è decoro & quo desumptis, frustra pugnare quenquam;* & deinde Deum non omnes gentiū usu receptos ritus inhibuisse, sed idololatricos & crassio-

restantum. Sed Resp. (α.) Non frustra pugnare quenquam argumentis, ex attributorum natura de promptis, inde patet, quia qui destruit attributa divina, ipsum Deum tollit, cum attributa Dei ab essentia divina non realiter, sed conceptu nostro diffarent. (β.) Deum non tantum ritus Gentilium *idololatricos & crassiores*, sed & *subtiliores* & eos, qui *in se sunt indifferentes*, prohibuisse, nec ipse Spencerus diffitetur l. 2. Sect. 4. c. 2. p. 218. seqq. Dum enim inquirit in rationem, cur Deus adiaphora, e. g. ne quis extremitatem barbe dissecaret, bœdum in lacte matris conqueret, aut capitis pilos in orbem tonderet, prohibuerit, nullam subesse aliam pronunciat, quam quia & apud Ethnicos obtinebant, & cultus profani speciem gerebant.

§. 6. Addimus his (III,) & illud: Quia alias Deus Diabolum imitari videretur, adeoq; merito *Simia* ipius (absit blasphemia verbis) posset dici. Quis vero Christianorum de *Deo nostro* id vellet cogitare. Diabolum contra esse Dei simiam, palam est, si quidem hic nullo non avo id egit, ut divinam corrumperet veritatem. Hoc autem non melius potuit efficere, quam si ritus divinos ad suos quoq; transferret cultores, eosque varia superstitione depravaret. Hinc Tertullianus de *Præf.* c. 40. Diaboli sunt partes invertendi veritatem: ipsas quoq; res sacramentorum divinorum in *Idolorum Mysteriis* emulatur: tingit & ipse quosdam utiq; credentes & fideles suos, Deum vero esse Diaboli simiam, nemo nisi mente captus diceret.

§. 7. Probatur (IV.) ex defectu principii, ex quo Gentiles circumcisionem derivare potuerunt, ita ut incircumcis opprobum ipsis fuerint, quemadmodum statuit Marshamus p. 73. Nec enim eam haurire potuerunt ex ratione, cum hæc non ceremonia, sed *moralia* complectatur, neq; ea, quæ à libera Numinis voluntate dependent, sed quæ ad legem, ipsi naturæ insitam, pertinent, præcipiat. Jam vero cuilibet, circumcisionem non ad legem naturalem, sed ceremonialē pertinere, consideranti, ad oculum patet, eam rationis ope haud posse inveniri. Ex quo enim

enim argumento lumen naturæ circumcisionem probabit? ex
 quo argumento legis naturæ Ægyptii scire potuerunt, incir-
 cumcisum esse opprobrium. Quid? quod natura, in se considera-
 ta, circumcisionem paradoxam esse censet, cum ea ab omni
 partium obscenarum, quas ipsa occultavit, denudatione ab-
 horreat. Audiamus illud Eloquentiæ Romanae lumen, Cicero-
 nem, hac de re ex naturæ ductu ita differentem l. i. c. 35. de offic.
Principio corporis nostri magnam natura ipsa videtur habuisse
rationem; qua formam nostram, reliquam figuram, in qua esset
species honesta, eam posuit in promptu: qua autem partes corpo-
ris, ad naturæ necessitatem daturæ, ad spectum essent deformem habi-
tura atque turpem, eas contextit atque abdidit. Hanc naturæ tam di-
ligenatem fabricam imitata est hominum verecundia. Quæ enim
natura occultavit, eadem omnes, qui sanamente sunt, removent
ab oculis, ipsiæ necessitatibus operam ut quam occultissime pare-
ant: quarumq; partium corporis usus sunt necessarii, eas negatæ par-
tes, negatæ earum usus suis nominibus appellant, quodq; facere non
turpe est, modo occulte, id dicere obscenum est. Si igitur recta ra-
tione alienæ nuditatis conspectum adeo vetat, multo minus
eodeveniet, ut membra hujus mandet circumcisionem. Et
quem in finem mandet istam? an ideo, ne homines sordibus
polluantur? sed quid circumcision ad abstergendas sordes juvat?
an eum in finem, ut Numen supremum hocce ritu, tanquam
externo obedientiæ signo colatur? Minime: novit enim natu-
ra, Deum non ad hominum, sed sui ipsius voluntatem colen-
dum esse, cum nec terrenus Dominus ad servi, sed suum velit
honorari beneplacitum. Præterea cum nulla sit proportio in-
ter Deum, tanquam Spiritum infinitum, & circumcisionem,
tanquam ritum externum & corporalem, Numen potius pura-
mente, quam ejusmodi ritu colendum esse. Vid. D. Jo. Andr.
Scbmid. Theol. Nat. posit. Part. 3. §. 6. p. 137. Tantum ergo abest, ut
natura hanc circumcisionem excogiter, ut potius eam tan-
quam paradoxam traducat, Deinde nec ex traditione gens Ægy-
ptiaca

ptiaca circumcisionem ante tempora Abrahā ad se potuit derivare. Nam traditio ista pervenisset aut à Judæis, aut à Gentilibus aliis, sed non à Judæis, quia isti ante Abrahamum circumcisionem non habuerunt, nec ab aliis gentilibus, quia hi alias ex natura eam conceperent, quod vero impossibile esse, jam evicimus.

§. 8. Probatur (V.) ex eo, quia Philiſtei, quippe qui ex Caslucis sive Colchis, hi vero ex Ægyptiis procreati dicuntur, Gen. X. 12, 13. circumcisionis fuerunt expertes. Unde in sacris appellantur Περιτόμη Jud. XIV, 3. & David Regis Saul 100. præputia Philiſteorum obtulit, 1. Sam. XVIII, 27. Jam vero si ab initio, circumcisionem Ægyptiū habuissent in ulo, utiq; in Caslucbaos, & hi in Philiſteos propagassent, quia qualibet gens paternos ritus non tantum liberis suis commendare, sed & in posteros aliosq; populos transplantare omnibus intendit viribus. Id vero cum hic non fuerit factum, maxime credibile est, circumcisionem ante tempora Abrahā in Ægypto non fuisse usurpatam.

§. 9. Probatur (VI.) ex fine minus principali circumcisionis, qui erat, ut ea populum Israëliticum ab iis, qui Εὐοι τῶν διαθήκων τῆς Ἐπαγγελίας erant, discerneret. Pertinet enim ea quoq; ad legem Mosaicam, quæ ab Apostolo Paulo Epbes. II. 4. dicitur μετόποιχον τῷ Φραγμῷ, quo Israëlitæ custodiebantur, & à Gentibus separabantur. Unde filii Jacobi sororem suam præputiato nuptiū dare noluerunt. Indicat & hoc Josephus, quando circumcisionis à Deo mandatæ, hanc suppeditat causam I. I. Antiquit. c. II. Quia sc. nolebat genus Abrahæ cum aliis gentibus permisceri, ideoque corporali hac nota insigniri ac discerni voluit. Huic suffragatur Hieronymus in ep. ad Gal. c. 5. p. 172. Quia ex semine ejus (Abrahā) erat Christus oriundus, in quo universarum Gentium fuerat benedictio re promissa: Et ab Abraham usq; ad Christum multa erant secula transitura, providens Deus, ne scobles dilecti Abrahæ ceteris nationibus miscerentur: Et paulatim familia ejus fieret incerta, gregem Israëliticum quodammodo circumcisionis

can-

cauterio denotavit, ut viventes inter Ægyptios, inter Assyrios, Babylonios atq; Chaldeos hoc signaculo distinguerentur. Verum quis crederet, DEUM hanc notam, qua soboles Abrahami à Gentilibus esset discernenda, ab Ægyptiis esse mutuatum? num tunc propositum sibi finem discernendi populum Israëliticum ab aliis obtinuisse Deus? Tantum aberat, ut, desumptis ex Ægyptiaco culto ritibus, Deus ab Ægyptiis aliisq; gentibus Hebræos separaret, ut potius animos eorum coniungeret, iisq; ad varias superstitiones ansam suppeditaret. Nam quid magis connectit, quam similitudo rituum, cum similis, ut vulgo dicitur, gaudeat simili. *Habet morum similitudē, inquit Spencerus l. 2. p. 225.* ἐλαύσικόν τι, Ε̄ homines ritibus communibus conciliati, affectu & consuetudine facile conjunguntur.

§. 10. Addimus his deniq; (VII.) *Consensum Antiquitatis*, cum nemo ex antiquis absurdam hanc habuerit sententiam. Quin contrarium potius facile ex Patribus antiquis probari queat. Sic enim Theodoret. *Quæst. 3. in Exod.* Unde constat, quod Ægyptii temporibus illis nondum circumcidebantur: postea vero Hebræos imitati circumcisionis legem amplexi sunt. Venerabilis Beda in *quest. sup. Gen. Tom. 8. p. 199. edit. Basil. anno 1563.* ita: Jam tunc propter peregrinationem inter gentes dat nr ei (Abrahamo) circumcisione in signum. Nec tacendus hic est locus ille Hieronymi, qui plane egregius est, quemq; jam supra citavimus §. 9. Quid? quod plane hoc dogma Marshami & Spenceri jam suo tempore *Cyrillus cont. Julian. L. 10. p. 354.* inter nefandas Juliani Apostatae opiniones retulerit, scribens l. c. Julianum dixisse, Circumcisionem apud Ægyptios diversatos didicisse Abrahamum, Isaacum & Jacobum. *Conf. Van der Weyen in Variis Sacris p. 329. sqq.*

CAP. III.

FALSAM SENTENTIAM REFUTANS.

§. I.

THe si nostra firmis stabilita argumentis, Adversariorum quoq; objectiones, quibus Circumcisionem ab Ægyptiis ad

C

He-

Hebraeos dimanasse, probare conantur, in medium producemus & examinabimus. Objicitur autem

(I.) *Herodoti autoritas, qui in Euterpe testatur l.2.c.104.* "Οτι μάνοι πάντων ανθρώπων Κόλχοι καὶ Αιγύπτιοι, καὶ Αιθίοπες περιέμνονται απ' αὐχῆς τὰ αἰδοῖα. Φοινίκες δὲ καὶ Σύροι, οἱ ἐν τῇ Παλαιστίνῃ καὶ αὐτοὶ ὄμολογίσσι παρ' Αιγυπτίων μεμαθηκέναι, &c. Soli omniam bonum Colchi & Αἴγυπτου & Αἰθιοπῶν à principio pudenda circumcidunt: Phoenices vero & Syrii in Palestina confitentur ipsis, se hoc ab Αἴγυπτis didicisse. De Αἴγυπτis aut & Αἰθιοπibus dicere non possum, utri ab utris didicerint. Per Syros aut in Palestina intelligit Judæos, quod ostendit Marshamus Sect. X. p. 235. Resp.

(a.) Autoritati Herodoti majorem & infallibilem opponimus autoritatem Viri Θεοπνέυστος, Mosis, qui & rerum veritate & antiquitate alios Scriptores, ipsum etiam *Herodotum*, Historiorum Græcorum vetustissimum, longe excedit. Hic vero, Deum Abrahamo primum mandasse circumcisionem, commemorat Gen. XVII.10. uti jam supra pluribus hoc dedimus probatum §.3. Cap.2. (β.) Notum est, Herodoti libros multis vanis & inanibus fabulis esse refertos. Hinc Cicero Patrem quidem historiæ eum vocat l.1. de leg. sed notam hanc addit, innumerabiles apud eundem esse fabulas. Quemadmodum vero in aliis, ita potissimum in sacris Αἴγυπτiorum exponendis multa scripsit, quæ fidem omnino excedunt. Comprobat id suo testimonio Diodorus l. 1. p. 63. "Οσα μὲν δν' Ήρόδοτος, καὶ τινὲς τῶν τὰς Αιγυπτίων περίεις συνταξαμένων ἐχεδιάκατι καὶ συνεγάψαντο, ἐπεστίως προμηνύαντες τῆς αἰληθείας τὰ παραδοξολογεῖν καὶ μάθεις πράττειν ψυχαγωγίας ἔνεκα παρήσομεν. Nos autem, quæ *Herodotus*, & nonnulli rerum Αἴγυπτiarum Scriptores portenta narrationum pro veritate amplexi, & voluptatis gratia fabulas commenti, deblatarunt, missa faciemus. Et quid mirum, multa eum retulisse falsa, cum talia ab Αἴγυπτis, qui gloriæ inhiantes, sacra sua aliasque res gestas nimium extulerunt, hauserit. Demonstrat hoc Jac. Capellus Hist. Sac. & Exot. anno 3421. Αἴγυπτi mendaces &

vani

vani Herodoto, super eorum originibus ac rebus gestis consulenti, multa vera dissimularunt, multa falsa adsperserunt. Quod deinde multis evincit exemplis. Vid. Van der Weyen in Dissert. Spenc. de hirco Azazele excussa §. 676. in Var. Sacr. p. 527. Quæcum ita sint, qua ratione Marshamius & Spencerus ad hunc Herodotum, tantis seculis à temporibus, de quibus disputamus, remotum, multa vana loquentem, & ab Ægyptiorum Sacerdotibus, gloriaz umbram captantibus, hac in re informatum, provocare audent? (γ.) Colchos circumcisionem ἀπ' ἀρχῆς non habuisse in usu, jam supra §. 8. Cap. præc. diximus ex ea ratione, quia Philistæ ex iis orti, circumcisione caruerunt, cum tamen parentes mores & ritus suos receptos in liberos soleant transfundere. Non gravabor hic adducere testimonium Bocharti, qui in Phaleg. l. 4. c. 30. Addit Herodotus, ait, circumcisionem tam fuisse in more apud Colchos, quam apud Ægyptios & Æthiopes, negat id ex recenti instituto, sed ἀπ' ἀρχῆς ab initio. Cujus locutionis vis vel ex Scriptura nota, quæ dicit Satanam mendacem fuisse ἀπ' ἀρχῆς i.e. מִקְרָב ab ipso mundi primordio. Absit tamen, ut Ægyptios credamus jam cœpisse circumciditum, cum ex Ægypto in Colchidem Casluchi migrarunt. Nam ex Abrabamo ad Arabes, & ex Arabibus ad Ægyptios manavit circumcisionis ritus. At Casluchæos & Caphtoræos ex Ægypto migrasse, factum est ante Abrabami tempora, quia ex his orti Philistæi jam tum pulsis Aegaeis Palestina potiebantur, & reges suos babebant, cum quibus fœdus contraverunt Abrabam & Isaac Gen. XX. & XXVI. Et hoc ipsum, quod Philistæi non circumcidabantur, docet, circumcidendi ritum nondum fuisse in usu inter Casluchæos & Caphtoræos, quo tempore ex iis excesserunt Philistæi. Sed credibile est, Colchos, qui Ægyptii generis sese esse non ignorabant, ut expresse habet Herodotus, aliquot post migrationem seculis recepisse hunc ritum Ægyptiorum emulatione, ut bac in parte patrissent. Vid. supra cit. Van der Weyen §. 177. p. 324. (δ.) Producit testes, qui tamen nullibi suis comparent testimoniis. Φοινίκες, ait, οἱ Σύροι οἱ ἐν τῷ Παλαιστίνῃ, οἱ αὐτοὶ ὁμολογέσσι παρ' Αἰγυπτίων

πτίων μεμαθηκέναι. Verum contrarium potius Phœnices prou-
nunciant, dum ad Saturnum referunt circumcisionem suam,
ut Sanchoniathbonicus suis scribit Philo Biblius, homo Phœnix &
terum suarum Herodoto longe consultior, judice Huetio De-
monstr. Evang. Prop. IV. C. XI. p. 264. Et Judæi nihil minus, quam
confitentur, se circumcisionem ab Ægyptiis accepisse. (s.) Ex
Herodoto nihil certi potest elici, quia ipse dubius hæret, utrum
circumcisio à π' αρχῆς fuerit apud Ægyptios, an vero apud Æ-
tbiopes. Confer, & de hoc loco Herodoti omnino Hugo Grotius
de Verit. Christ. relig. I. I. §. 16. in Annot. Z. 3. & Sam. Basnag. in Ex-
erc. hist. Crit. p. 118.

§. 2. Objicitur (2.) ejusdem Herodoti testimonium l. 2. c. 91.
Illi (sc. Ægyptii) nullorum aliorum hominum institutis uti volunt.
Resp. (a.) Hoc argumento non probari, Ægyptios etiam Patri-
archarum temporibus ab aliorum institutis abhorruisse. Qua-
de re, tanquam sibi haud satis cognita, nihil potest referre Her-
odotus, nisi quod habet ex aliorum relatione. (β.) Contrarium
liquet ex eo, quod Josephus ad regiam dignitatem enectus, Æ-
gyptios mores & instituta sua docuerit. Ps. CV. 22. (γ.) Ritus et-
iam quam plurimos populum Ægyptiacum à Judæis recepisse,
evincit Van der Weyen in cit. Dissert. passim, Sam. Basnag. in Ex-
ercit. hist. Crit. p. 669. sqq. Huet. prop. 4. C. 6. Demonstr. Evang.
Herm. Wits. in Ægypt. l. 3. aliisque.

§. 3. Objicitur (3.) Diodori Siculi dictum, quod legitur, l. 1.
p. 17. b. Διὸ τὴ παρὰ τοῖς γένεσι τάτοις ἐκ παλαιῶν παραδόσεων τὸ
περιτέμνειν τὰς γεννωμένας παῖδας ἐξ Αἰγύπτων μετενηγμένα τῷ νο-
μῷ. Ideoq; gentibus istis (Judeis & Colabis) in usu esse per antiquam
traditionem, ut circumcidant pueros, apud senatos, ritu
ab Ægyptiis derivato. Resp. (a.) Non video, cur adeo creden-
dum sit Ethnicus Scriptoribus, qui vix cognoscere potuerunt,
qua ratione res aliqua priscis temporibus suam ceperit origi-
nem. Cumq; hi cognitionem suam ex Ægyptiis, eruditio-
nis forma tum temporis notissimis, haurirent, eorumq; antiquitates
multo

multo prius, quam Hebræorum, pervolutarent, factum est, ut, Ægyptios eorum, quos apud eos usu receptos esse legebant, rituum autores quoq; esse, existimarent, & si quid iis haud dissimile in Hebræorum cultu invenirent, id ab Ægyptiis ad eos dimanasse sibi persuaderent. (β.) Ipse Diodorus ingenue conficitur, ne se ipsum quidem ea, quæ de rebus Ægyptiacis ante bellum Trojanum literis consignavit, pro certis habere l. i. p. 9. Quare *Jac. Salianus in Annalib. Eccl. V. T. p. 238.* Nugatur, ait, *Diodorus Siculus,* *ſua ipsius confessione μυθικὰ scribit, cum ait, Ju-*
deos ritu, ab Ægyptiis derivato, pueros apud se natos circumci-
dere.

§. 4. Objicitur (4.) *Josephi silen: ium*, qui alias verba Herodoti adducta refutasset, si à veritate fuissent aliena. Marshami verba hæc sunt: *Josephus cont. Apion. p. 1047. c. ad citatum Herodoti locum, hoc adjicit:* Τῶν δὲ τὴν παλαιστίνην καλουμένην μόνοι τῆτο ποιῶσιν Ἰδαῖοι. Eorum qui Palæstinam habitant, soli (circumciduntur) *Judei.* De ritus origine nihil objicit. Resp. Non opus erat, ut de circumcisionis origine hic iterum aliquid exponeret, quia alias à scopo aberraret; præterea etiam mentem suam hac de materia explicaverat dicendo: Προσέταξε τὸ ἀπ' αὐτῆς γένει βαλόμενοι μείνειν τοῖς ἄλλοις μὴ συμφερόμενον περιτέμνεσθαι τὰ αἰδοῖα. Fussit Deus genus ipsum, quod nolebat cum aliis permixtum, pudenda circumcidendi. Quid clarius? Irritus autem fuisse hic finis, si circumcisione jam ab aliis fuisse usurpata.

§. 5. Objicitur (5.) indicium *Scriptura*, quæ *Jer. IX. 25. 26.* Ægyptiis inter gentes circumcisas primum adscribit locum, nullam ob aliam rationem, quam quia circumcidendi mos antiquior fuit apud Ægyptios, quam apud cæteros, imo ipsos Judæos. Resp. Negando consequentiam. Si enim hæc major proposicio: *Quicunq; inter gentes circumcisas primum obtinent locum, apud eos circumcidendi mos fuit antiquior, quam apud reliquos, qui postponuntur, firmo stat tali, possum subsumere: Atqui Col.* *chi inter gentes circumcisas primum obtinent locum, quod*

patet ex Herodoti testimonio, §. i. hujus capit is allegato, ubi Colchis reliquis, imo Ägyptiis præponuntur, Ergo apud Colchos circumcidendi mos fuit antiquior, quam apud ipsos Ägyptios. Quam conclusionem utrum Spencerus & Marshamus velint suam facere, dubito. Quid? quod nec ipsa Scriptura s, semper hunc ordinem servare soleat. Cum gentes sæpe sine ordine collocerent. Quod omnino & h. l. factum fuit. (2.) Nos contrarium potius ex hoc ipso loco Jer. probamus. Sic enim expresse dicitur, omnes gentes esse præputiatis, & notanter additur in Hebræo 7. emphaticum, quo indicatur, de his ipsis modo recensitis gentibus esse sermonem, inter quas etiam Ägyptii recensentur. Hinc & hunc locum probationibus nostris palmariis, capite præcedente adductis, annumerandum esse omnino censemus.

§. 6. Objicitur (6.) quod non possit determinari tempus, quo Circumcisio ab Hebræis ad Ägyptios dimanaverit. Resp. (a.) Non sequitur: Non potest ostendi tempus, quo aliquid factum est, Ergo plane non est factum. A negatione enim determinatiois temporis ad rem ipsam negandam N. V. C. Nec potest ostendi tempus, (teste Magnif. Dn. D. Fecht. in Coll. privatiss. Loc. de Bapt. §. i.) quo immersio infantum, recens natorum, in aquam, in Veteri Ecclesia usurpata, in plerisq; locis desit; & tamen deluisse eam, ex praxi hodierna manifestum est. (β.) De Circumcisio-
nis ad Ägyptios dimanatione variæ sunt Autorum opinione-
s. Alii enim eam ad illos dimanasse putant ab Ismaëlitis, ut Heidegger, tom. 2. Hist. Patriarch. Exerc. 7. n. 28. Conf. Byneus Dissert.
de circumcisione Christi apud Tenzel. in den Monathl. Unterredungen anno 90. p. 1090. Alii tempore Salomonis, ut Bonfren-
rius, vid. van der Weyen l. c. p. 336. §. 214. Sam. vero Basnagius in Ex-
erc. Histor. Crit. p. 120. persuasissimum sibi habet, circumcisionem
per Josephum ad Ägyptios fuisse derivatam. Cui etiam aliquo modo assensum præbet Herm. Wits. in Egypt. l. 3. c. 6. p. 227.
ubi hunc circumcisionis processum ponit: Primus eam à Deo
accepit Abrahamus. Ab Abrahamo per Ismaëlem acceperunt Ara-
bes

bes & Æthiopes fortassis: Per Cethura filios alia, quæ ab iis ortæ
 sunt, nationes. Per Isaacum Edomitæ, Esavi posteritas, & Israëlitæ:
 Ægyptii unde habeant, asseveranter non vult dicere: alii Arabes
 hic laudant: alii de Israëlitis opinantur, quod verosimilius vide-
 tur partim ex Ps. CV. 20. 21. 22, partim ex conjunctione cum Sa-
 credotali Ægyptiorum familia, ex qua uxorem duxit Josephus,
 Ab Ægyptiis Colchi habent: à vetustis Arabibus & Ismaëlitis Sar-
 aceni, à Saracenis Turcæ. Confer adhuc de hac materia Polyd. Ver-
 gil. de rer. Juvent. l. 4. c. 3. p. 300. seqq. Hugo Grotius de verit. relig.
 Christian. l. I. §. 16. Annot. Z. 3. Montacutius in Orig. Eccl. P. I. t. I.
 p. 54. sqq. Gataker. Advers. Miscellan. c. 42. §. 417. sqq. Gomarus in
 Op. th. tom. 15. p. 1. p. 253. & Morin. in Exercit. p. 4. sqq. Dn. D. Diec-
 mann. in Disp. Inaugur. de Natural. Bodini p. 45. Cum quibus o-
 mniño & nos statuimus, Ægyptios hunc ritum accepisse à Ju-
 dæis. Quo autore autem & quo tempore, asserere non possu-
 mus, cum nihil certi in antiquitate consignatum reperiamus.
 Autoritatem Patrum quorundam, in primis Chrysostomi &
 Athanasii, quam Adversarii nobis objiciunt, quod attinet, tum
 partim eidem autoritas Patrum, præcedente capite adducta,
 opponitur, partim etiam eandem satis jam contra Spencerum
 vindicat Jo. Van der Weyen in Var. Sac. p. 339. sqq.

Possemus quidem hic plura in medium producere argu-
 menta adversariorum, verum cum non sint adeo magni me-
 menti, missa faciemus ea. DEO interim pro concessis
 viribus sit laus, honor, & gloria in seculo-
 rum secula. Amen.

Ad

Ad
Nobilissimum ac Clarissimum
DN. RESPONDENTEM,
Compellatio
PRÆSIDIS.

Sic Clarissime DN. MAKE insignes animi tui dotes non pectoris cancellis latent; sed potius in famæ optimæ theatro collocatas Eruditis omnibus non sine applau- su exponis, præsens nimirum Schediasma Historicum dum publicæ Eruditorum censuræ solita cum modestia submittis, quodque proprio marte ex toto, certe non sine judicio sublimi conscripsisti. Ex quo nonnisi magna à Te aliquando speranda polliceri nobis possumus. Ecquis propterea non in amorem tui tradetur? præsertim cum etiam cum scientia piëtatem junxeris, probatosque mores, sine quibus alias scire nostrum scientiæ deliquium & umbra, qui si desint, deest Colloso basis, ædificio fundamentum. Gratulor Tibi Amice optime, quem ob egregium hocce scientiæ & pietatis osculum amo maxime, de toto pectore. Vergant hæc, ita & omnia alia conamina tua, quæ Orbis eruditus sibi à Te promittit, in Summi Numinis gloriam, Ecclesiæ ac Reip. literariæ emolumentum, Tuorumque omnium gaudium ac orna- mentum. Vale. Scribebam prolixiori affectu quam calamo ex Museo d. XXX. Octobr.

Anno M. DC. XCIX.

os (O) sc

Coll. diss. A. 42, misc. 81